

IN DIT NUMMER:

- **Projekt Stad en Omgeving**
- **Praktijkkring 'Dagbesteding jonge vluchtelingen'**
- **Het KISS team**
- **Activiteiten najaar 2002**

WAT IS KISS?

KISS is het KennisInstituut Stedelijke Samenleving. Een Overijssels forum, dat praktijkgerichte ondersteuning biedt bij de verbetering van de kwaliteit van de stedelijke samenleving. Deze ondersteuning wordt op een drietal manieren aangeboden. Door het verspreiden van bestaande kennis en ervaring, door het mobiliseren van kennis en ervaring en door praktische bemiddeling en ondersteuning bij het uitbesteden van onderwijs, onderzoek en advies.

WAAROM?

Bij de verschillende bij KISS betrokken instellingen en instanties is een schat aan kennis en ervaring aanwezig. Het samenbrengen en uitwisselen van deze informatie is van belang om inzicht te krijgen in succes- en faalfactoren van de vele initiatieven die in de steden worden genomen. En dit helpt de steden verder bij de ontwikkeling van nieuwe alternatieven.

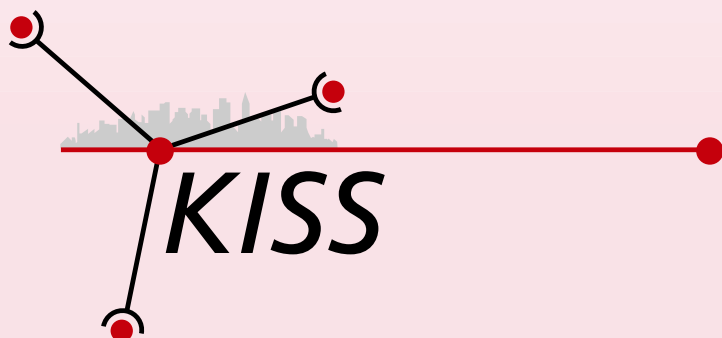
KISS IS EEN VERENIGING...

Op verzoek en in samenspraak met de leden worden diensten door KISS aangeboden. De verenigingsvorm sluit goed aan bij de leidende gedachte achter een regionaal kennisinstituut: het idee van "nabuurchap" en het beginsel "samen werken, samen leren".

Partnerschap tussen de betrokken partijen op lokaal en regionaal niveau is immers één van de centrale kenmerken van de beleidsvorming op het gebied van stedelijke ontwikkeling (meer informatie bij: Verenigingsnieuws).

... MET EEN KENMERKENDE WERKWIJZE.

Een kenmerkende activiteit van KISS is de organisatie van praktijkkringen. In een praktijkkring komen belanghebbenden, belangstellenden en (ervarings-)deskundigen uit de provinciale samenleving bijeen. In deze kring worden nieuwe vraagstukken in kaart gebracht, initiatieven geëvalueerd en wordt nagedacht over nieuwe aanpakken. Praktijkkringen zijn geen vrijblijvende "praatclubs". Door de deelnemers wordt gezamenlijk gewerkt aan een concreet resultaat. De organisatie van deze praktijkkringen is een co-productie van het bureau van KISS en één of meerdere bij KISS aangesloten leden.

PROJECT STAD EN OMGEVING

'NIET BLIJVEN STEKEN IN BREDE VISIES OVER STAD EN OMGEVING'

Steden en platteland hebben veel met elkaar gemeen en zijn duidelijk complementair aan elkaar. In de praktijk wordt vaak een kloof tussen stad en platteland gevoeld. Ten onrechte worden niet de overeenkomsten en gezamenlijke doelen als uitgangspunt genomen, maar de onderlinge verschillen.

De Regiegroep Grotestedenbeleid Overijssel (bestaande uit de steden Almelo, Deventer, Enschede, Hengelo en Zwolle en de provincie Overijssel), heeft daarom opdracht gegeven perspectiefrijke samenwerkingsmogelijkheden tussen stad en omgeving in kaart te brengen. Op basis daarvan moet vervolgens samenwerking tussen steden en platteland tot stand worden gebracht. Het project spitst zich in eerste instantie toe op de gemeente Almelo en haar omgeving. Daarbij wordt Almelo nadrukkelijk beschouwd als onderdeel van de Netwerkstad. Aan het woord is Anthon Sjoers wethouder van Almelo.

“Almelo is een gemeente met circa 70.000 inwoners. Ons verzorgingsgebied beperkt zich niet tot de gemeentegrenzen. Ruim 200.000 burgers doen regelmatig een beroep op voorzieningen die in Almelo worden aangeboden. Maar ook onze eigen inwoners maken gebruik van het buitengebied en de voorzieningen die daar aanwezig zijn. Daarnaast zien we dat de scheiding tussen stad en omgeving voor de burger niet meer vanzelfsprekend is. Men woont in de ene gemeente en werkt elders. Mensen trekken in een bepaalde fase van hun leven naar de stad om daarna weer terug te willen keren naar het dorp. Als het gaat om stedelijke ontwikkeling en de voorzieningen die daarbij horen, zul je moeten streven naar evenwicht in de relatie met de omliggende gemeenten.

Het belang van Almelo om als pilotgemeente te participeren in het Overijsselse project Stad en Omgeving is het belang van haar inwoners en van haar burens. De gemeente moet ten dienste staan van de burger. Binnen onze gemeente is die gedachte voor mij leidend als het gaat om projecten die samenhangen met de wijkontwikkeling. Die gedachte zou ook maatgevend moeten zijn in de samenwerking tussen stad en omgeving.

Soms zie je dat goede voornemens blijven steken in het ontwikkelen van brede visies en dat het vervolgens erg moeilijk wordt om tot concrete uitvoering over te gaan waarvan de burger iets merkt. Voor mij is het project geslaagd als het leidt tot een keuze van concrete zaken die we gezamenlijk met onze buurgemeenten gaan aanpakken. Die keuze moet wel goed worden onderbouwd en daarin speelt kennisuitwisseling en onderzoek een belangrijke rol.”

Anthon Sjoers is als wethouder van de gemeente Almelo ondermeer verantwoordelijk voor Stadsontwikkeling en Stedelijke Vernieuwing.

PRAKTIJKRING 'DAGBESTEDING JONGE VLUCHTELINGEN'

SYNERGIE BEREIKEN TUSSEN THEORIE EN PRAKTIJK

De situatie van alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) geeft bij diverse organisaties, waaronder het Steunpunt Minderheden Overijssel (SMO) en verschillende gemeenten, aanleiding tot grote bezorgdheid. Vooral jongere asielzoekers die de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en niet langer onder voogdij staan of worden begeleid, vormen een risicogroep. Een groeiende groep meerderjarige ama's heeft (nog) geen status en daarmee geen mogelijkheden om een opleiding te volgen of te gaan werken. Een toekomstperspectief en een zinvolle dagbesteding ontbreken daardoor. Het overgrote deel van de Overijsselse minderheden woont in de grote steden waarbij het percentage varieert van tien tot vijftien procent.

Reden voor KISS om in samenwerking met het SMO een praktijkkring te starten over dagbesteding van jonge vluchtelingen. Deelnemers aan deze praktijkkring werken bij gemeenten, politie, vluchtelingenwerk, Jarabee en SMO. De deelnemers wisselen praktijkervaringen uit en werken gezamenlijk aan het beschrijven en analyseren van de problematiek rondom begeleiding, samenwerking en coördinatie in het aanbod. Doel van de praktijkkring is allereerst de problematiek te inventariseren en de ervaringen uit te wisselen die de verschillende instellingen en organisaties met de jongeren hebben. Gedurende de zomer werkt de praktijkkring aan het uitwerken van suggesties en aanbevelingen die ze in het najaar presenteert.

Deelname aan de praktijkkring heeft een grote kennisoverdracht op gang gebracht. Alle deelnemende partijen hebben kennis met elkaar gemaakt en met elkaars aanbod en specialismen. SMO heeft daarbij vooral kennis van de doelgroep en de problematiek ingebracht als resultaat van eigen onderzoek. Ook de samenwerking met de Universiteit Twente werpt zijn vruchten af. Zo wordt dit najaar de hoogleraar benoemd voor de gezamenlijke leerstoel van het SMO en de faculteit Bestuurskunde. Het SMO vindt het daarom zeer belangrijk samen te werken met kennisinstellingen. Op die manier wordt een synergie bewerkstelligd tussen theorie en praktijk.

ERVARING UITWISSELEN

Renée Veelers is werkzaam bij Jarabee als coördinator van het AMA plus project en vindt het erg belangrijk om met alle instanties en organisaties die zich bezighouden met de AMA (plus) groep contact te hebben om het dienstverleningsaanbod zo goed mogelijk uit te breiden en verder te ontwikkelen. *"Het is goed om in een praktijkkring ervaringen, adviezen en tips uit te wisselen. Deze groep heeft het in vergelijking met de andere jongeren in Nederland erg zwaar, en ik vind dat sociaal maatschappelijke instellingen de verantwoordelijkheid hebben om zich daar extra voor in te spannen"*.

Vluchtelingenwerk en Nieuwkomers regio Deventer neemt deel aan de praktijkkring omdat informatie uitwisseling, het delen van (praktijk) ervaringen en afstemming met andere organisaties van belang is om de begeleiding aan AMA's goed gestalte te kunnen geven. Deze organisatie is sinds enkele jaren bezig met het JAVA-project (Jonge Alleenstaande Vluchtelingen en Asielzoekers) en heeft in de loop van het project een goed beeld gekregen van de doelgroep en de problematiek in Deventer.

"Voor mij is dit overleg van belang omdat ik via deze weg diverse mensen uit het werkveld heb leren kennen. Op deze wijze heb ik een beter beeld gekregen van diverse organisaties die zich bezighouden met AMA's in de regio. Het is voor mij een kans om op regionaal niveau zaken ten aanzien van AMA's structureel te kunnen veranderen", zegt Pascal Verdonk van VW-Deventer.

Pascal Verdonk:
"..beter beeld gekregen van de diverse organisaties.."

Ook voor de deelnemende gemeenten is uitwisseling van kennis en ervaring van belang. Anja Hofman: "De gemeente Hengelo neemt deel aan de praktijkkring, omdat de gemeente signalen opvangt dat deze jongeren problemen hebben of veroorzaken en er behoefte is aan coördinatie op dit terrein. Wij willen informatie uitwisselen met instellingen in de regio over de leefwereld van jonge vluchtelingen en willen graag meer weten van de problemen en behoeften die zij hebben. Met deze kennis is de gemeente beter in staat op lokaal niveau een goed overleg te voeren met de verschillende instellingen. De gemeente wil ook graag de mening van jonge vluchtelingen zelf horen. De gemeente heeft een coördinerende taak. De uitwisseling van onze kennis en ervaring met die van de andere instellingen kan bijdragen tot een wereld voor jonge vluchtelingen, waarin zij beter gebruik kunnen maken van de voorzieningen zoals die er ook zijn voor andere jongeren. Ook kan met de gezamenlijke kennis duidelijk worden of er tekorten zijn op dit terrein. De praktijkkring kan dan een signalerende functie vervullen".

HET KISS TEAM

KISS is een vereniging. De activiteiten van KISS worden uitgevoerd voor en door haar leden. Het Bureau KISS ondersteunt deze activiteiten. Dit bureau wordt per mei 2002 bemenst door prof.dr. Bas Denters, wetenschappelijk directeur; drs. Wilbert Rodenhuis, programmacoördinator; en Seeta Autar, bureaumanager.

ORGANISEREN

De kerntaak van het Bureau KISS is het uitvoeren van een door de vereniging opgesteld werkplan. Belangrijke onderdelen van dat werkplan zijn het samen met de leden opstellen van het werkprogramma; het organiseren van de praktijkkringen, seminars en lezingen; en het fungeren als kennismakeelaars op het gebied van Grootstedelijke Ontwikkeling in de provincie Overijssel.

ADVISEREN

Op verzoek worden door het bureau adviesdiensten verricht en projectbegeleiding gegeven bij de aanbesteding en uitvoering van onderzoek. Het formuleren van een goede onderzoeksopdracht en plan van aanpak is een vak apart. Professionele en onafhankelijke ondersteuning bij het opstarten van een onderzoek levert een bijdrage aan de kwaliteit en relevantie van de onderzoeksresultaten.

EVEN KENNISMAKEN.....

BAS DENTERS

“Als bijzonder hoogleraar grotestedenbeleid ben ik geïnteresseerd in de vraag hoe het lokaal bestuur samen met burgers, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden kan bijdragen aan leefbare steden. Niet voor niets vormt samenwerkend bestuur het thema van mijn oratie. In de Overijsselse steden zien we allerlei veelbelovende nieuwe initiatieven om via samenwerking de leefbaarheid van de steden te bevorderen. De uitdaging van KISS is voor mij het uitwisselen van en lering trekken uit de ervaringen met deze initiatieven. Op die manier kunnen we een bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van het stedelijk samenleven.”

WILBERT RODENHUIS

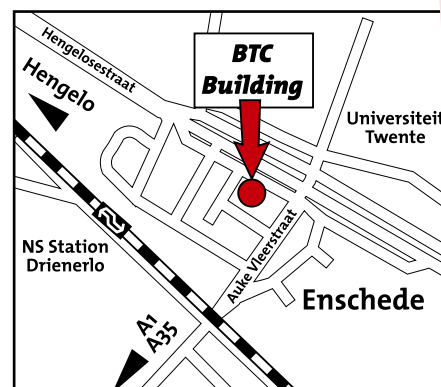
“Als consultant ben ik de laatste jaren in de rol van projectmanager nauw betrokken geweest bij een aantal grote projecten van de Immigratie- en Naturalisatiedienst waaronder de implementatie van de nieuwe Vreemdelingenwet. Mijn uitdaging is het stimuleren van mensen om gezamenlijk te komen tot tastbare resultaten, betrokkenheid te voelen en van elkaar te leren. Het verenigingsconcept van KISS sluit hier goed bij aan. Nu is het zaak om van ideeën over te gaan tot actie.”

SEETA AUTAR

“Ik vind het belangrijk dat mijn werk binding heeft met het oplossen van maatschappelijke problemen. Als bureau manager van KISS denk ik daartoe een directe bijdrage te kunnen leveren. Hiervoor was ik werkzaam bij het Centrum voor Bestuurkundig Onderwijs van de faculteit Bestuurkunde, Universiteit Twente.”

ONZE VESTIGING

Voorjaar 2002 is gezocht naar een geschikte locatie voor het bureau van KISS. De keuze is gevallen op vestiging in het BTC te Enschede. Het BTC is een bedrijvent centrum gevestigd op het Business & Science Park Enschede. Goede bereikbaarheid, moderne communicatiemiddelen en de beschikbaarheid van ondersteunende diensten zoals een ontvangstbalie, vergaderruimten en telefoonbeantwoording hebben

een belangrijke rol bij onze keuze gespeeld. In mei zijn de kantoorruimten ingericht. Uitgebreide routebeschrijvingen voor automobilisten en reizigers per openbaar vervoer zijn te vinden op www.btc-twente.nl.

V.l.n.r. Bas Denters, Wilbert Rodenhuis en Seeta Autar.

VERKRIJGBAAR BIJ KISS

S.A.H. DENTERS, GEBIEDSGERICHT WERKEN: DE ERVARINGEN IN HET OVERIJSSELSE GROTESTEDENBELEID.

Op 31 mei nam mr. J.A.M. Hendriks, tijdens een symposium op de Universiteit Twente, afscheid als Commissaris der Koningin van de provincie Overijssel. De heer Hendriks ontving bij die gelegenheid de erepenning van de Universiteit Twente, onder meer vanwege zijn trekkersrol bij de totstandbrenging van KISS. Tijdens dit afscheidssymposium verzorgde de wetenschappelijk directeur van KISS prof.dr. Bas Denters een inleiding over "Gebiedsgericht werken: de ervaringen in het Overijsselse grotestedenbeleid".

P.J. KLOK, EVALUATIE TOEKOMSTVISIE ENSCHEDÉ 2010 EN MAATWERKCONVENANT GSB 2000-2004.

Op verzoek van de gemeente Enschede heeft een beknopte en gerichte evaluatie plaatsgevonden van de wijze waarop de Toekomstvisie Enschede 2010 tot stand is gekomen. Geen breed wetenschappelijk onderzoek, wel een gerichte beschrijving van het verloop van het proces en de beoordeling daarvan door de voornaamste betrokkenen. De evaluatie wordt afgesloten met geleerde lessen en praktische aanbevelingen.

S.A.H. DENTERS, GROOTSTEDELIJK BESTUUR: OVER STEDELINGEN EN STADSBESTUURDERS.

Rede uitgesproken bij het aanvaarden van het ambt van bijzonder hoogleraar Grotestedenbeleid aan de faculteit Bestuurskunde van de Universiteit Twente.

Genoemde publicaties zijn gratis te bestellen bij het bureau KISS, mevrouw Seeta Autar.

ACTIVITEITEN NAJAAR 2002

In dit informatiebulletin wordt u door de activiteitenagenda op de hoogte gebracht van alle lopende en aanstaande activiteiten. In het onderstaande overzicht staan de activiteiten vermeld die momenteel door het bureau worden uitgevoerd. Het nieuwe team werkt hard aan verdere uitbreiding van deze lijst.

PRAKTIJKKRING DAGBESTEDING JONGE VLUCHTELINGEN

Alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMA's) hebben te maken met bijzondere omstandigheden en problemen. In samenwerking met het Steunpunt Minderheden Overijssel (SMO) is dit voorjaar gestart met de praktijkkring dagbesteding AMA's. Deelnemers aan deze praktijkkring zijn werkzaam bij gemeenten, politie, vluchtelingenwerk, SMO en Jarabee. Tijdens de bijeenkomsten worden praktijkervaringen uitgewisseld. De deelnemers werken momenteel gezamenlijk aan verdieping rondom de thema's: begeleiding, samenwerking en coördinatie in het aanbod, overgangsproblematiek 18/18+. De bedoeling is dat deze praktijkkring dit najaar haar bevindingen zal presenteren.

PROJECT STAD EN OMGEVING

KISS voert het projectsecretariaat en draagt zorg voor de coördinatie van de activiteiten bij het project betrokken uitvoerende onderzoekers en adviseurs. Daarnaast zal KISS rondom dit project dit najaar starten met een praktijk-

kring, waarin de (tussentijdse) resultaten van de pilot worden besproken en nagedacht wordt over toepasbaarheid van de resultaten in ruimere zin binnen de provincie Overijssel.

PRAKTIJKKRING “HET WONEN VAN DE TOEKOMST”

In samenwerking met Woningcorporatie De Woonplaats en ARCADIS wordt dit najaar de praktijkkring “Het Wonen van de Toekomst” georganiseerd. In de toekomst zal het wonen (en werken) sterk bepaald worden door de mogelijkheden die via breedband internet worden geboden. Een zeer belangrijke ontwikkeling is het steeds meer lokaal gebruiken van internet. Woon-werk en woon-zorg situaties zullen door internet worden ondersteund. De wijk heeft zijn eigen web-site. Sociale cohesie (voor en na de herstructurering) in de wijk wordt via lokaal gebruik van internet versterkt. Veel organisaties zoals gemeenten, zorginstellingen, bedrijven in de diensten- en transportsector hebben behoefte aan breedband communicatie. Het gaat hierbij niet alleen om techniek, maar ook om de kunst van het samenwerken en het uitwerken en realiseren van ideeën. Vragen die aan de orde komen zijn onder andere: Wie zijn de spelers, wie heeft welk belang en wie speelt een rol? Op welke wijze kan breedbandinternet worden ingezet in de traditionele planprocessen? Moet het communicatienet in handen zijn van een marktpartij, of moet dit een nutsvoorziening zijn die aan iedereen wordt aangeboden?

WORKSHOP BEWONERSPARTICIPATIE IN EEN DUAAL BESTEL

In samenwerking met de gemeente Enschede wordt op 3 oktober een interactieve workshop georganiseerd rondom de thema's bewonersparticipatie, wijkraden en dualisering. Doelstelling van deze workshop is om vanuit drie perspectieven (bewoners, bestuurlijk/politiek en ambtelijk) kansen, mogelijkheden en pakkende voorbeelden te bediscussiëren. Zeker geen middag om alleen te luisteren. Prof.dr. Bas Denters is één van de inleiders.

SYMPOSIUM ARBEIDSMARKTPARTICIPATIE ALLOCHTONEN

I&O Research voert in opdracht van de Regiegroep Grotestedenbeleid Overijssel onderzoek uit naar de arbeidsmarktparticipatie van allochtonen in Overijssel. De resultaten worden in de vorm van een symposium gepresenteerd op 9 oktober in Zwolle.

NAJAARSCONFERENTIE

Jaarlijks zal door KISS een najaarsconferentie worden georganiseerd. Deze conferentie is in voorbereiding en zal in november plaatsvinden. In het volgende informatiebulletin zal aan de inhoud van deze conferentie nader aandacht worden geschonken.

INVENTARISATIE LOPEND ONDERZOEK

Veel onderzoeksopdrachten en projecten in het kader van het grotestedenbeleid worden jaarlijks opgezet en uitgevoerd. KISS verzamelt gegevens over onderzoek dat specifiek voor Overijssel relevant is of door opdrachtgevers binnen Overijssel is uitgezet.

VERENIGINGSNIEUWS

Op 12 februari passeerde de akte van oprichting van de vereniging KennisInstituut Stedelijke Samenleving. De vereniging heeft leden uit drie geledingen: Overheid, Kennisinstituten en Private partijen & Maatschappelijke organisaties. De onderstaande organisaties zijn opgenomen in het ledenregister.

OVERHEID

KENNISINSTITUTEN

PRIVATE PARTIJEN & MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

DAGELIJKS BESTUUR

- Drs. H.H. Apotheker (burgemeester gemeente Steenwijk) *voorzitter*
- Drs. A.H.M. Catau (algemeen directeur Woningbouwcorporatie De Woonplaats)
- Ir. J. van Gelder (directeur ARCADIS Noordoost-Nederland)
- Prof.mr. H.M. de Jong (lid College van Bestuur Universiteit Twente)
- Drs. F.A.M. Kerkhaert (burgemeester gemeente Hengelo)
- Drs. M.F. Koeman (vice-voorzitter Raad van Bestuur Hogeschool Saxion)
- Dhr. J.G. Kristen (gedeputeerde Provincie Overijssel)

LID WORDEN

Het lidmaatschap staat open voor provinciale overheden, gemeenten, onderwijsinstellingen; ondernemingen die diensten verlenen op het gebied van grootstedelijke ontwikkeling of een aantoonbare betrokkenheid hebben bij deze ontwikkeling; maatschappelijke organisaties die gelet op hun doelstelling betrokkenheid hebben bij de grootstedelijke problematiek; organisaties die belangen van het bedrijfsleven vertegenwoordigen.

Voor informatie over het lidmaatschap kunt u contact opnemen met het Bureau KISS, ☎ 053 483 6346.

MEER INFORMATIE

Tijdens de bestuursvergadering van 12 april is door het bestuur het Werkplan KISS vastgesteld. Dit werkplan is gratis te bestellen bij Bureau KISS en bevat een uitgebreide beschrijving van doelstellingen en activiteiten van KISS.

COLOFON

Het KISS Informatiebulletin, bestemd voor leden en belangstellenden, verschijnt vier maal per jaar.

REDACTIE

Seeta Autar, Bas Denters, Wilbert Rodenhuis.

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE

Anthon Sjoers, Pascal Verdonk, Renée Veelers, Anja Hofman, Frederieke Hermsen.

REDACTIEADRES

KISS (KennisInstituut Stedelijke Samenleving)
Postbus 545
7500 AM Enschede
T 053 483 6346
F 053 483 6347
E info@kiss-oost.nl
W www.kiss-oost.nl

ONTWERP & DRUK

Print Partners Ipskamp Enschede